

Petur Zachariassen, leiðari av Støðisútbúgvingini

Hvat er Støðisútbúgvingin

Støðisútbúgvingin er 2-ára hægri lestur innan tær náttúruvísindaligu-teknisku greinirnar. Útbúgvingin er fyriskipað av Fróðskaparsetri Føroya sambært kunngerð nr. 59, 13. mai 1980.

Fortreytir

Fyri at byrja á Støðisútbúgvingini krevst stóðfrøðiligt studentsprógv ella HF-prógv við stóðfrøði og alisfrøði sum valgreinir. Eisini verða tvey upptikin, ið á annan hátt hava fortreytir til, at tæy kunnu fáa fulla nýttu av útbúgvingini.

Undirvísing

Undirvísingin er skipað í lestrargreinir settar saman av kravdum skeiðum, ið fevna um 70–90% av lestrartíðini og valfríum skeiðum ella projektum í restini av lestrartíðini, 10–30%. Hver næmingur kemur vanliga at ganga á aðrari av lestrargreinunum:

stóðfrøði/alisfrøði (matematikk/fysikk)
evnafrøði/livfrøði (kemi/biologi)

Útbúgvingin er lokin, tá øll skeið og projekt, sum hoyra eini lestrargrein til, eru staðin. Undirvísingin er frá fyrst í september til jóla og frá síðst í januar til fyrst í juni. Tímalvan er sum heild skipað soleiðis, at fyriðlestrar eru fyrrapart og uppgávurokning og starvsstovuvenjingar seinnapart. Mótiskýlda er einans til starvsstovuvenjingar og projekt. Lesturin er so kravmikil, at ikki er ráðiligt við munandi arbeiði umframt.

Próvtøkur

Á eini lestrargrein eru tilsamans 16–20 skeið. Í øllum skeiðum verður skipað fyri skrivligari próvtøku, og vanliga eru próvtøkurnar í juni og januar, so hvørt sum skeiðini eru lokin. Møguleiki er fyri endurpróvtøku.

Figgjarligur stuðul

Næmingar á Støðisútbúgvingini fáa figgjarligan stuðul eftir somu reglum sum lesandi við lærðar háskúlar í Danmark.

Tilmelding

Til heystar vórðu nýggir næmingar tiknir upp. Umsóknarbløð fáast við at venda sær til Støðisútbúgvingina. Lestur byrjaði 1. september.

Støðis — føroyska útbúgvingin sum styttir um lesnaðin í Danmark

Orð og myndir: Jan

Tørvur er á yvirbygningi í samband við Støðisútbúgvingina sum eitt nú EDV-millumteknikara-útbúgving í Føroyum heldur Petur Zachariassen, leiðari av Støðisútbúgvingini

Tað eru nú 11 ár síðani, at ein tvey ára STØDIS-ÚTBÚGVING varð sett á stovn í Føroyum. Í hesum tíðarskeiði hava tilsamans 45 næmingar lokið støðisútbúgvingina.

Umleið ein helvt av STØDINGUNUM hava fingið fulla nýttu av útbúgvingini. Tvs. eru farnir á hægri lærustovnar í útlandinum og lokið endaligt prógv har.

Hin helvtin er antin byrjað uppá heilt annan lestur, sum Støðisútbúgvingin einki tilknýti hevur havt til — ella eru næmingarnir heilt givnir at lesa.

M.a. hetta upplýsir leiðarin á Støðisútbúgvingini, Petur Zachariassen. Tíðindablaðið Sosialurin hevur tosað við hann um hesa útbúgvingina, sum er ein av teimum fáu útbúgvingunum í Føroyum, ið kunnu metast javnt við líknandi universitetsútbúgvingar í Danmark.

Byrjaði í 1972

Støðisútbúgvingin, sum er ein náttúruvísindalig útbúgving, varð sett á stovn í 1972. Hon kom at virka undir karmi Fróðskaparsetursins. Nakað um somu tíð byrjaði eisini onnur útbúgving á universitetsstigi á Fróðskaparsetri Føroya. tað var Føroyamálsdeildin. Í báðum førum var talan um fulla dagundirvísing. Seinni er so enn ein líknandi útbúgving komin, nevniliga Gudfrøðideildin.

Nýggja Støðisútbúgvingin hevði trong kor at virka undir í byrjanini. Teir fyrstu næmingarnir byrjaðu á heysti 1972 og hildu til undir ymsum lönun á Debesartøð. Fyrsti leiðarin av hesi útbúgvingini var Klaus Jacobsen, mag. art. í filsofi úr Odense.

Útbúgvingin hevur øll hesi árin fevnt um lærugreinarnar matematikk, fysikk, kemi, statistikk og biologi.

Hægri útbúgving
Støðisútbúgvingin var

serstakliga ætlað næmingum við studentsprógv, sum ætlaðu at lesa víðari. Orsøkin til at henda útbúgving varð sett á stovn í Føroyum var lutvist: at skapa móguleika fyri hægri útbúgving í Føroyum innan náttúruvísind bæði á útbúgvingar- og granskningarstigi. Her var eisini hugsað um, at føroyingar, sum skulu lesa víðari aðrastaðni, kunnu stytta um lestrartíðina í t.d. Danmark við at lesa tvey ár í Føroyum fyrst.

Eitt endamálið við hesi útbúgvingini var so eisini at fáa gongd á millumteknikara-útbúgving í Føroyum. Støðisútbúgvingin skuldi vera ein spiri til tað. Øll tvey fyrstu árin varð undirvísing meira merkt av projektrættaðum arbeiði, enn hon er í dag. Tó var ósemja um, antin undirvísing skuldi vera projektrættað ella mest fevna um vanliga teoretiska undirvísing við próvtøku o.l.

Odense ella Roskilde

Tað vóru tær báðar javnbjóðis Støðisútbúgvingarnar ávikavist í Odense og í Roskilde, sum vórðu nýttar sum fyrmynd fyri eini føroyskari støðisútbúgving. Í Odense lögdu tæy stórsta dentin á teoretiska undirvísing, meðan projektarbeids-undirvísing lá fremri í Roskilde.

Endin varð tann, at føroyska støðisútbúgvingin kom at líkast teirri í Odense. Stórri dentur skuldi leggjast á teori og seinni eisini á kravmiklar próvtøkur — enn á tvørfakligt projektarbeidi.

Petur Zachariassen, sum hevur verið við frá byrjanini og sum fekk fast starv við Støðisútbúgvingina í 1974, heldur, at tað er helst rætt, at leggja størri dent á tað teoretiska innihaldið enn á tvørfakligt projektarbeidi. Hann visir á, at hetta er neyðugt, um vit ynskja at sleppa at lesa víðari á hægri lærustovnum í Danmark og sleppa undan lærutíðini, sum hevur verið á Støðis í Føroyum.

Avtalir

— Tað var út frá teirri sannroynd, at vit ynsktu at fáa avtalur við hægri lærustovnar í Danmark, at vit lögdu dentin á ta meiri traditionellu undirvísingina við próvtøku. Eg haldi ikki vit høvdu fingið eina so goða avtalu við t.d. Danmarks Tekniske Højskole, um vit høvdu brúkt gomlu skipanina við projektundirvísing, sigur Petur Zachariassen.

— Nógvir hægri lærustovnar hava vist okkum stóra vælvild, tá talan hevur verið um at fáa avtalur. Men vandin er fyri, at henda vælvild verður

misbrúkt. Ti haldi eg, at vit eiga at verða sera varðin á hesum øki. Tað skal jú litið og einki til, at tað kemur út í orð, at tað er so lætt at ganga á støðisútbúgvingini. Ti mugu vit hava próvtøkur, og ti seta vit stór krøv til næmingarnar.

Óv fáir!

Síðani 1972 hav verið fimm ymskir flokkar av næmingum. Nýggir næmingar eru upptiknir annað hvørt ár. Bert eitt árið vórðu eingir nýggir næmingar upptiknir. Tilgongdin tað árið var ov litil. Teir fæstu lærararnir við útbúgvingina gjørdu hesa tíðina meira við granskning og við at undirvisa á læraraskeiðum.

Meðan næmingarnir undanfarnu árin hava kunnað valt millum tvær høvuðsgreinir tvs. matematikk og fysikk og síðani kemi og biologi, so vóru í ár ov fáir næmingar, ið teknaðu seg til kemibiologi greinina. Við tí úrsliti at henda grein er ikki við í útbúgvingini næstu tvey árin. Næmingarnir kunnu tó eisini velja eina millumgrein har matematikk, fysikk og kemi eru við.

Fylgja næmingunum

Hvussu hevur so útbúgvingin eydnast hesi meira enn 10 árin? Til tað sigur Petur Zachariassen, at tað sjálvandi er ilt at meta um nu, ti útbúgvingin er rættiliga ung.

Hann visir tó á, at teir hava roynt at fylgt næmingunum aftaná, at teir hava lokið støðisútbúgving. Eina hómung hava teir